

Kadın Öğretmenlerin Yöneticilikle İlgili Karşılaştıkları Cam Tavan Engelleri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kadın Öğretmenlerin Yöneticilikle İlgili Karşılaştıkları Cam Tavan Engelleri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24128>

Özet

Kadın Öğretmenlerin Yöneticilikle İlgili Karşılaştıkları Cam Tavan Engelleri Ölçeği, 2019 yılında Berivan Hazal Güney tarafından geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, özellikle ortaokul düzeyinde görev yapan kadın öğretmenlerin, yöneticilik pozisyonlarına yükselme süreçlerinde algıladıkları ve deneyimledikleri görünmez engelleri, yani **Cam Tavan** fenomenini ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, kadınların kariyer gelişimlerini kısıtlayan kurumsal, sosyal ve kişisel algı temelli bariyerleri sistematik bir şekilde değerlendirmeye odaklanmaktadır.

Ölçek geliştirme çalışması, Güney'in Dokuz Eylül Üniversitesi'nde tamamladığı yüksek lisans tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin temel amacı, eğitim kurumlarındaki eğitim yönetimi alanında cinsiyet eşitsizliğine yol açan yapısal ve kültürel faktörleri ortaya çıkarmaktır.

Anahtar Kelimeler

Cam Tavan, Eğitim Yönetimi, Kadın Liderliği, Kariyer Engelleri, Öğretmen Algısı, Yönetici Adayları, Okul Yönetimi.

Yazarlar

Berivan Hazal GÜNEY

Amaç

Bu ölçeğin birincil amacı, kadın öğretmenlerin okul yönetim kademelerine (müdür yardımcılığı, müdürlük vb.) geçişlerinde karşılaştıkları özgül engelleri ve zorlukları nicel olarak ölçmektir. Ölçek, özellikle cinsiyet eşitsizliği kaynaklı olan ve kadınların üst düzey pozisyonlara erişimini engelleyen görünmez yapıları belirlemeyi hedefler.

Ölçek, bu engellerin türlerini (kurumsal önyargılar, sosyal stereotipler, kişisel motivasyon eksikliği algısı) faktörel düzeyde ayrıştırmak ve böylece eğitim politikası yapılarına bu engelleri aşmaya yönelik stratejiler geliştirmede kullanılabilir veriler sunmak üzere tasarlanmıştır.

Yapı

Kadın Öğretmenlerin Yöneticilikle İlgili Karşılaştıkları Cam Tavan Engelleri Ölçeği, psikolojide ve örgütsel davranışta önemli bir konu olan **Cam Tavan Engelleri** yapısının ölçmektedir. Bu yapı, genellikle kadınların kurumsal hiyerarşide belirli bir seviyenin üzerine çıkmasını engelleyen, açıkça tanımlanmamış ancak etkin olan bariyerler bütünü olarak kavramsallaştırılır.

Ölçek, bu engelleri birkaç boyutta ele almaktadır. Bu boyutlar, kurumsal kültürün kadın yöneticilere karşı tutumunu, mevcut liderlik stillerinin kadınların yükselişine etkisini ve kadınların kendi kariyer beklentileri üzerindeki sınırlayıcı algılar içerebilir. Bu çok boyutlu yapı, engellerin yalnızca bireysel değil, aynı zamanda sistemik olduğunu da vurgulamaktadır.

Geçerlik

Ölçek geliştirme sürecinde geçerlik çalmaları, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne derece doğru ölçtüğünü kanıtlamak için gerçekleştirilmiştir. Orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiş olsa da, geliştirme sürecinin bir parçası olarak **Yapı Geçerliliği** (Faktör Analizi yoluyla) ve **Kapsam Geçerliliği** (uzman görüşleri alınarak) çalmaların yürütüldüğü varsayılmaktadır.

Yapı geçerliliği analizleri, ölçek maddelerinin kuramsal olarak öngörülen faktör yapılarına uygunluğunu test etmek için elzemdir. Bu tür bir ölçekte, maddelerin gerçekten de "Cam Tavan" konseptiyle ilgili alt boyutları temsil ettiğini göstermek önemlidir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik (tutarlılık) çalmaları, ölçüm sonuçlarının zaman içinde ve farklı durumlarda ne kadar kararlı olduğunu göstermek amacıyla yapılmıştır. Kaynakta spesifik bir güvenirlik katsayısı (örneğin, Cronbach Alfa değeri) sunulmamıştır.

Ancak, ölçeğin geçerli bir psikometrik araç olarak kabul edilebilmesi için, iç tutarlılık katsayısının (genellikle 0.70 ve üzeri) yüksek olması beklenir. Bu analizler, ölçeğin maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

Kadın Öğretmenlerin Yöneticilikle İlgili Karşılaştıkları Cam Tavan Engelleri Ölçeği'nin geliştirilmesi aşamasında, ölçeğin altında yatan boyutları belirlemek üzere Faktör Analizi teknikleri kullanılmıştır. Bu analizler, Cam Tavan Engelleri yapısının tek bir bütün olarak mı, yoksa birden fazla alt boyuttan mı oluştuğunu saptamaya sağlar.

Ölçeğin faktör yapısı, muhtemelen kurumsal politikalar, cinsiyet stereotipleri ve mentorluk eksikliği gibi alt faktörleri ayrı ayrı olarak, engellerin hangi kategorilerde yoğunlaştığını göstermiştir. Bu ayrıntı, araştırmacılara ve uygulayıcılara daha hedefli müdahale programları tasarlama imkanı sunar.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Orijinal bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir.)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Yüksek lisans tezlerinde yaygın olarak kullanılan format olup, maddelerin katılımcılar tarafından belirli bir düzeyde onaylanması gerektirir.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler (Özellikle kadın ortaokul öğretmenleri)

Yaş Grubu: Yetişkin (Eğitim sektöründe çalışan profesyoneller)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki ortaokullarda görev yapan kadın öğretmenler. Örneklem büyüklüğü ve detayları orijinal yüksek lisans tezi içerisinde mevcuttur.

Test Metodolojisi: Öz Bildirimli Anket. Katılımcılar, yöneticilik kariyerleriyle ilgili karşılaştıkları engeller hakkındaki algılarını belirtilen derecelendirme aralıklarında işaretlerler. Ölçeğin derecelendirme formatı orijinal kaynakta belirtilmemiştir, ancak tipik olarak 5'li veya 7'li Likert formatı kullanılır.

Anahtar Kelimeler

Cam Tavan, Kurumsal Engeller, Cinsiyet Stereotipleri, Öğretmenlik Kariyeri, Psikometri, Yönetici Olma, Berivan Hazal Güney.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Sağlanmamıştır.

Kurumsal E-posta Adresleri: Sağlanmamıştır.

İletişim Adresi: bhazalguney@gmail.com

Üzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, Berivan Hazal Güney tarafından 2019 yılında tamamlanan yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Kullanım izinleri için doğrudan sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir (bhazalguney@gmail.com).

Ölçeğin orijinal tam metni ve detayları psikometrik özellikleri, tezin tamamlandığı Dokuz Eylül Üniversitesi'nin Tez Merkezi'nden veya Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi'nden erişilebilir durumdadır.

Ek olarak, ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

[kadin-ogretmenlerin-yoneticilikle-ilgili-karsilastiklari-cam-tavan-engelleri-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Güney, B. H. (2019). *Ortaokul öğretmenlerinin algılarına göre okul müdürlerinin liderlik stilleri ile kadın öğretmenlerin karşılaştıkları cam tavan engelleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Kadın Öğretmenlerin Yöneticilikle İlgili Karşılaştıkları Cam Tavan Engelleri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, saılanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddeler için yazar ile iletişime geçilmesi veya ilgili yüksek lisans tezine başvurulması gerekmektedir.